

En ny model for skat på selskaber til gavn for udviklingslande.

OECD rapport anerkender, at systemet for skat på selskaber er forældet og brudt sammen.

I februar 2013 offentliggjorde Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD) sin rapport »Addressing Base Erosion og Profit Shifting". Rapporten omfatter en analyse af de underliggende årsager og de vigtigste konsekvenser af udhuling af skattebasen og profitflytning. Internationale skatteregler har ikke holdt trit med den øgede globaliserede udvikling. Multinationale selskaber benytter sig af smuthuller i de forskellige skatteregler for at opnå lav eller ingen beskatning på deres indtjening. På den måde flytter de ellers skattepligtige overskud ud af de lande, hvor de har deres aktivitet, til skattely med fordelagtige skatteregler.

Både statsledere og finansministre i mange europæiske lande har meldt klart ud i kampen mod skattely. I november udsendte den britiske finansminister, George Osborne, og Tysklands finansminister, Wolfgang Schäuble, en fælles erklæring støttet af Frankrigs økonomi- og finansminister Pierre Moscovici. De opfordrer til en koordineret indsats for at styrke de internationale skattestandarder og tilskynder stater til at bakke op om indsatsen fra OECD for at identificere smuthuller i skattelovgivningen.

Brudt sammen

Det internationale skattesystem har ikke fulgt den globale udvikling og afspejler ikke længere, hvordan multinationale selskaber egentlig opererer. De første internationale skatteregler går mere end 80 år tilbage og har ikke siden holdt trit med den voldsomme vækst i international handel og investeringer. Det internationale skattesystem tillader og opfordrer faktisk multinationale selskaber til at fjerne eller reducere beskatningen ved brug af kunstige enheder¹.

De nuværende internationale skatteregler antager, at de forskellige enheder, der danner et multinationalt selskab, handler uafhængigt af hinanden. De seneste skandaler omkring Amazon, Ikea, Appel, Google, Novo og mange flere har klart vist, at denne antagelse er forkert. I dag fungerer de forskellige enheder, der danner en multinational koncern, som en helhed og følger en overordnet forretningsstrategi.

De multinationale selskaber udnytter de eksisterende smuthuller til deres egen fordel. Ofte bliver de rådgivet af advokater og konsulenter, som tjener godt på skatteundragelsesindustrien, som de selv bidrager til at udvikle. Udviklingslandene har længe lidt under konsekvenserne af et urimeligt skattesystem. Det er nødvendigt med nye internationale regler, der sikrer en retfærdig fordeling af det globale skattegrundlag. For at dette kan ske, skal de internationale skatteregler afspejle, hvordan multinationale selskaber virkelig fungerer i dag.

Sukker er ikke sødt for Zambia

Action Aids undersøgelse af de zambiske sukkeroperationer, drevet af den globale fødevarer virksomhed Associated British Foods (ABF), fandt i februar 2013 at overskuddet på over 20 procent blev bogført i Irland hos et irsk datterselskab. Det zambiske sukkerselskab har betalt millioner af dollars i administrationsgebyrer årligt til det irske datterselskab. Det har muliggjort, at overskuddet kunne flyttes til Irland, hvor skattereglerne tillader en lavere beskatning, selvom det irske datterselskabet ikke har nogen reel tilstedeværelse eller aktiviteter i Irland, og ledelsestjenester bliver leveret fra Sydafrika.

¹ OECD, Addressing Base Erosion and Profit Shifting 2013

Kobberhandel i Glencore fra Zambia

I 2011 blev en revisionsrapport lækket om Mopani kobberminen i Zambia, der er ejet af det schweiziske selskab Glencore. Revisionsrapporten påstod, at minen havde solgt kobber til et schweizisk datterselskab af Glencore under markedsprisen, mens driftsomkostningerne af den zambiske mine var øget eksponentielt mellem 2005-2007. Oppumpede omkostninger kombineret med undervurderet kobberekспорт har angiveligt gjort selskabet i stand til at rapportere samlede tab og derved betale lidt eller ingen selskabsskat i Zambia. Anslået har den zambiske regering gået glip af skat på omkring £ 76 millioner.

I dag fungerer multinationale selskaber ved, at der er øget adskillelse mellem det sted, hvor de faktiske virksomhedsaktiviteter finder sted, og det sted hvor overskud indberettes til skattemæssige formål. Med andre ord betaler multinationale selskaber ikke deres skat i de lande, hvor de laver deres værdivækst. Multinationale selskabers brug af skattely har følgende konsekvenser:

- Udhuling af skattebasen udgør en alvorlig risiko for staters skatteindtægter, skattemæssig suverænitet og skattemæssig retfærdighed både globalt og nationalt.
- De skiftende strategier for profitflytning, som multinationale selskaber benytter til at minimere deres skattebetalinger, er en grundlæggende årsag til udhuling af skattebasen
- Multinationale selskabers skatteunddragelse giver dem utilsigtet konkurrencemæssige fordele i forhold til virksomheder, der opererer på nationalt plan og ikke kan bruge mulighederne for at flytte skattebasen
- Hvis andre skatteydere, herunder almindelige borgere, erfarer, at multinationale selskaber lovligt undgår at betale et rimeligt skattebidrag, kan det underminere den generelle motivation og overholdelse af reglerne.

En holistisk tilgang er nødvendig for at løse problemet. Dertil kommer at enhver vedtaget løsning skal tage hensyn til effekten for udviklingslandene.

Et forslag til en ny måde at beskatte multinationale selskaber på

Der er brug for en revision af de grundlæggende elementer i de eksisterende standarder. Multinationale selskaber skal behandles som blot en enkelt enhed og ikke som en sum af uafhængige selskaber. Derved kan de ikke drage fordel af at skabe fiktive enheder i skattely eller smuthuller i bilaterale skatteaftaler som strategi for at undgå eller unddrage sig skat.

Politiske foranstaltninger kan være at indføre sanktioner mod usamarbejdsvillige jurisdiktioner og lave en international sortlistning. Disse og andre foranstaltninger kan gøre det muligt for udviklingslandene at øge deres skatteindtægter, men de ville ikke løse de underliggende årsager til problemet. Mange af de eksisterende problemer kan løses ved at tilpasse de internationale skatteregler til den nuværende forretningsvirkelighed.

Den uretfærdige fordeling af det globale skattegrundlag skal afhjælpes. Hvert land har ret til en rimelig andel af overskuddet opnået af multinationale selskaber, der opererer i deres område. Multinationale selskaber skal betale skat, hvor deres økonomiske aktiviteter og investeringer virkelig er placeret, snarere end i jurisdiktioner, hvor tilstedeværelsen er fiktiv og forklares af umoralsk skatteundragelsesstrategier. For at gøre dette muligt er det nødvendigt at:

- Behandle multinationale selskaber som en helhed og gøre dem forpligtet til at betale skat af deres samlede overskud.
- Gøre det obligatorisk for selskaber at indlevere en rapport, som inkluderer konsoliderede regnskaber, til skattemyndighederne i hvert enkelt land, hvor de opererer.
- Gøre land-for-land opdelt rapportering af deres ansatte, fysiske aktiver, salg, overskud og afgifter faktisk forfaldne og betalinger obligatorisk, som grundlag for den efterfølgende fordeling af helhedsbeskatningen.

Lande skal være fri til at beslutte, hvilke skattesatser, som de ønsker at sætte. Dette skal suppleres med mere åbenhed omkring multinationale selskabers forhold, såsom offentliggørelse af den retmæssige ejer af selskaber fonde og truster. Endvidere skal automatisk udveksling af oplysninger vedtages som den nye globale standard.

IBIS Analyse

Juni 2013 Lars Koch & Julie Halding

Det optimale endemål vil være en "enhedsbeskatning." af multinationale selskaber, som vil kræve en revision nogle af de nuværende nationale og internationale skatteregler. En helhedsbeskatning af multinationale selskaber vil afspejle, hvordan de opererer i dag og vil kunne modvirke brugen af strategier, som har til formål at unddrage sig skat. Fordelingen af multinationale selskabers skattebetalinger bør herefter ske på baggrund af den egentlige geografiske placering af aktivitet.

Helhedsbeskatning bør gælde for alle juridiske enheder (Selskaber, partnerskaber, trusts, osv.), som indgår i selskabet. Opgivelse af det legale ejerskab vurderes efter direkte eller indirekte ejerskab på mere end 50 procent. Fremgangsmåden for helhedsbeskatning vil være at søsterselskaber i de lande som benytter helhedsbeskatning er forpligtet til i den kombinerede rapport at medtage konsoliderede regnskaber for det transnationale selskab som en helhed. Det er ønskeligt, at disse er ens for hvert enkelt land. Disse lande bør vedtage et fælles sæt regler for beskatningsgrundlaget, som vil forenkle udarbejdelsen af regnskaber til helhedsbeskatning.

Fuld opnåelse af en helhedsbeskatning har lang vej endnu, men en gradvis udvikling i retning af helhedsbeskatning er nødvendig og flere tiltag er allerede i spil. På G8 i Nordirland i juni var der enighed om automatisk informationsudveksling skal være den nye internationale standard.

EU kommissær for det indre marked og service, Michel Barnier, har meldt ud, at land-for-landrapportering skal implementeres i kommissionens forslag til en revision af direktivet om ikke-finansiell rapportering. Ikke-finansiell rapportering dækker over rapportering af miljømæssige og sociale forhold for selskaber.

EU Kommissionens forslag fra 2011 om et fælles skattegrundlag for virksomheder, Common Corporate Consolidated Tax Base (CCCTB) kan være en passende erstatning for OECD armslængdeprincippet. Armslængdeprincippet hører fortiden til og anser de forskellige enheder, der danner et multinationalt selskab som selvstændige og ikke en helhed. CCCTB omfatter et fælles regelsæt for beregning af virksomheders skattepligtige indkomst i EU og skal gøre det lettere og billigere for selskaber at drive virksomhed i EU. Dog omfatter CCCTB kun multinationale selskaber inden for EU og vil derfor ikke i sin nuværende form være til stor gavn for udviklingslande.

IBIS Analyse

Juni 2013 Lars Koch & Julie Halding

Indtil videre har der ikke været meget fokus på de store udfordringer som udviklingslande står over for i forhold til udhuling af skattebasen og profitforflytning. Vi opfordrer til, at den danske regering i samarbejde med EU, OECD og G20 søger at finde løsninger på problemet med skatteunddragelse og profitflytning, der tager hensyn til behovene i udviklingslande.

Yderligere information kontakt

Lars Koch

Leder af Politik & Kampagne

lk@ibis.dk Tlf: 6060 5831

